

I

Quellón. Chiloé. Una nit de fa molts anys. Les deu passades. Ni cel, ni vegetació, ni oceà. Només el vent, la mà que tot ho pren. Devem ser una dotzena de persones. Ànimes. En un lloc com aquest, en aquesta hora, de les persones se'n pot dir ànimes. L'embarcador és petit i fa pendent. L'illa s'entrega a l'aigua en blocs de formigó on se subjecten, un al costat de l'altre, alguns amarradors. Semblen els caps deformes dels claus descomunals que fermen aquest moll al fons del mar. Res més. La quietud dels illencs

m'esbalaeix. Seuen sota la pluja, escampats, amb embalums grossos com baguls a tocar. Es cobreixen amb plàstics resistents al vent, mengen en silenci, un termo entre les cames. Esperen. La pluja els percudeix com si els maleís, se'ls escola gep avall i forma rierols que baixen fins al mar, boca immensa mai cansada de rebre i empassar. Fa un fred curiós, en dec haver begut perquè me'l noto, fanàtic, combatiu, sota la pell i més endins, als arcs que construeixen els òrgans entre ells. Illencs incomprendibles. M'hi he estat tres mesos, cuinant en uns campaments d'estiu per a adolescents. Al vespre pedalava fins al poble i prenia un aiguardent al bar de la pensió. Gairebé cap dona. Ritual de treballadors. Les dents tacades que saluden. Els ulls negríssims dels arbres genealògics crescuts a poc a poc sobre la pedra salabrosa parlant amb mi des de les taules. Parlant per tots els morts.

No sóc una bona cuinera, sóc una cuinera de ranxo, capaç, sense formació. El que més m'agrada de la feina és fer-me càrrec dels aliments quan encara estan sencers, quan alguna cosa en

ells proclama un lloc, una procedència, i aquell radi immediat de solitud que a tot ésser viu li cal per créixer. Aigua, terra, pulmons. Les condicions del silenci. Els aliments tenen pell i preparar-los demana ganivets. Si a la cuina sóc bona en alguna cosa és en esquarterar-ho tot. La resta no és un art. Assaonar, reunir, donar escalfor... les mans s'hi acaben fent, es manen soles. He treballat en col·legis, en geriàtrics i en una presó. Les feines em duren setmanes, se m'escolen, són un greix que vaig desfent. El meu darrer cap, abans que vingués a Chiloé, em va voler donar una explicació: el problema no era el menjar, sinó jo. En una cuina es treballa en equip, m'havia de buscar una cuina molt petita si volia treballar sola i seguir vivint d'això.

A mitjanit arriba el vaixell. Es llança sobre nosaltres a una velocitat alarmant. M'ho deu semblar pels llums, que esclaten en l'aiguada i ens fan parpellejar. Darrere nostre hi ha moviment, algú que arriba en un jeep negre i deixa el motor engegat. Ens crida. Els illencs es posen drets, semblen tortugues enormes nascudes d'un gran

ou. Travessen la pluja a poc a poc, passen pel meu costat i em sento una estrangera de no res, blanca com la malaltia i xopa sota l'impermeable blau fosc. Caldrien dos cossos dels meus per fer-ne un de resistent com els seus. Però malgrat tot he estat com ells, he cavat l'illa amb les ungles fins a adonar-me que el tou dels dits pot endurir-se, que el cor governa el cos i el modifica amb el seu mandat primer, la voluntat. Ens agomolem a la porta del conductor. Em faig visera amb la caputxa, em frego els ulls i miro d'entendre què passa. Mans intercanviant monedes, bitllets. De dins del cotxe surt una melodia de corda que sembla que celebri el temporal. Compro el passatge amb els pesos que em trec de la ronyonera. La resta, el salari de tres mesos, la duc embolicada amb paper film entre la primera samarreta i la pell.

És com si la passarel·la ens l'hagués posada el mar, com si ens vingués a collir. La motxilla em fa caminar inclinada. Tinc una corda a dins de cada puny i les segueixo sense deixar-me anar. Uns crits fan que no parem d'avançar. M'en-

dinso en el vaixell pensant que no semblava tan immens i de cop el silenci. Els sons humans a penes perceptibles, fora de l'abast dels elements. Baixem uns graons metàl·lics de costat, assegurant bé cada pas. Darrere la porta hi ha una bodega buida. És un mercant, no un creuer. Ens hi deixem caure com si portéssim anys peregrinant i alguns ens mirem als ulls, potser per primera vegada. L'home del meu costat treu una ampolla de pisco i se n'empassa un glop llarg. En acabat la fa circular. La cerimònia de la pipa: a veure com acabarà. Em trec l'impermeable i el jersei xop i me'n poso un altre de brut i sec que trobo furgant a les palpentes la motxilla. No sé en quin moment salpem, la bodega es dreça i es desploma sense parar. De vegades llisquem en massa cap a una banda i la bombeta fa pampallugues fins que un altre cop de mar ens torna a lloc. Una vella m'ofereix l'ampolla amb un somriure a cada ull i el de sota esdentegat. L'accepto i bec. M'encanta, aquest lloc, els ulls estrets i negres que ni em volen ni em rebutgen, aquesta fabulosa llibertat.

És el que vaig venir a buscar aquí, el zero primigeni. Cansada d'inventar currículums, d'haver de dir i fer com si la vida fos un relat, com si un filferro que dugués clavat a dins em fes drete i constant. El rumb mata el viatge, i si la vida ha de ser una història només en pot ser una de dolenta. ¿Què em pensava que feia, deixant-ho tot i acceptant una vida de tres mesos a l'extrem del món? M'acabaven d'acomiar d'un restaurant en un polígon industrial. Hi anava cada matí fent autoestop. La majoria de vegades arribava tard, i això que sortia de casa dues hores abans. El millor moment del dia era quan un cotxe o una furgoneta s'aturava al voral, a cent o cent-cinquanta metres, cridant-me amb els intermitents. Jo corria amb la bossa a l'esquena i la jaqueta oberta, com una boja, exhalant el fum del fred amb el del cigarret. Alguns conductors se sorprenien quan s'adonaven que era una dona. D'altres ni ho veien. Quinze quilòmetres de pau, de no ser enlloc, d'assaltar la ruta amb què diàriament es castigava aquella gent amable. M'hauria encantat

saltar dels automòbils en marxa en lloc de saludar i tancar la porta com qui tanca el taüt d'un bon amic, el d'un inanimat. ¿Què em pensava que feia, deixant-ho tot? La destructora possibilitat d'una feina similar, una habitació de tres per quatre en un pis de la perifèria, amants fugaces com estrelles, avui cremant-me als dits, demà irreal. Els dies apareixien i desapareixien, idèntics, els tombava cada nit glop rere glop, estirada al llit estret amb uns auriculars a les orelles i un cendrer al pit. Havia viscut clavada a una certesa impalpable, acordonada per les quatre coses necessàries que em diferenciaven d'una desposseïda, d'una exclosa. Necessitava encarar el buit, l'havia somniat fins a fer-ne un màstil, el centre d'equilibri on afirmar-me quan la vida s'enrunava al meu voltant. Venia del no-res, enverinada, i aspirava a territoris udolats.

Un terra dur i la motxilla per coixí. Companys silenciosos. Jo dins del buc, el buc dins de la tempesta, un sobre ple de bitllets al ventre. Aquesta nit he reeixit.